

EUROOPAN PARLAMENTTI

2004

2009

Istuntoasiakirja

16.2.2005

B6-0094/2005

PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS

suullisesti vastattavien kysymysten B6-0026/2004 ja B6-0025/2004 johdosta

työjärjestyksen 108 artiklan 5 kohdan mukaisesti

esittäjä(t): Anders Samuelson

ulkoasiainvaliokunnan puolesta

alueellisen yhdentymisen tilanteesta Länsi-Balkanilla

Euroopan parlamentin päätöslauselma alueellisen yhdentymisen tilanteesta Länsi-Balkanilla

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon Euroopan komission vuosikertomukset Kaakkois-Euroopan vakautus- ja assosiaatioprosessista (SAP),
- ottaa huomioon aikaisemmat päätöslauselmansa Kaakkois-Euroopan maista ja vakautus- ja assosiaatioprosessista, erityisesti 20. marraskuuta 2003 antamansa päätöslauselman,
- ottaa huomioon Kroatian pääministerin historiallisen vierailun Serbia ja Montenegroon 15. marraskuuta 2004 ja tässä yhteydessä allekirjoitetun yhteisen julistuksen, jossa korostetaan kummankin maan sitoutumista Euroopan unioniin liittymistä koskevaan prosessiin ja niiden tahtoa ratkaista jäljellä olevat kysymykset, mukaan lukien vähemmistöjen suojeleminen, serbipakolaisten palauttaminen Kroatiaan sekä sodassa kadonneiden kroaattien olinpaikan selvittäminen,
- ottaa huomioon ulkoasiainvaliokunnan mietinnön Euroopan jälleenrakennusviraston mandaatin jatkamisesta (A6-0031/2004)¹ sekä neuvostolle (B6-0026/04) ja komissiolle (B6-0025/04) esitetyt suulliset kysymykset,
- ottaa huomioon työjärjestyksen 108 artiklan 5 kohdan,
- A. ottaa huomioon, että vuonna 1999 EU käynnisti Länsi-Balkanin maita (Albania, Bosnia ja Hertsegovina, Kroatia, Serbia ja Montenegro ja entinen Jugoslavian tasavalta Makedonia) koskevan vakautus- ja assosiaatioprosessin (SAP), mikä oli sen tärkein panos vakaussopimukseen, jolla perustettiin strategiset puitteet näiden maiden suhteille EU:iin ja johon sisällytettiin sekä uudet sopimussuhteet (vakautus- ja assosiaatiosopimukset) että avustusohjelma (CARDS),
- B. ottaa huomioon, että kahdenväliset suhteet täydentävät monenvälisiä puitteita, joiden avulla voidaan kehittää alueellista yhteistyötä ja hyviä naapuruussuhteita konkreettisten jäsenyysnäkökymien ennakkoehtoina,
- C. ottaa huomioon, että Feiran (kesäkuussa 2000) ja Nizzan (joulukuussa 2000) Eurooppa-neuvostot nimenomaisesti tunnustivat SAP-prosessiin osallistuvien maiden vakaan pyrkimyksen liittyä osaksi Eurooppaa ja sen, että ne kaikki ovat mahdollisia EU:n jäsenvaltioita,
- D. katsoo, että kyseiset maat ovat saavuttaneet edistystä, mutta monia haasteita on yhä edessä ennen kuin ne saattavat päätökseen siirtymisensä täysin toimivaan demokraattiaan

---

¹ P6_TA-PROV(2004)0056.

ja markkinatalouteen ja ennen kuin ne kykenevät pitämään yllä läheisempää suhdetta EU:iin; katsoo edelleen, että vaikka näiden maiden vakaa pyrkimys jäsenyyteen on kiistaton, viime kädessä näillä linjoilla etenemisen jatkuminen riippuu yksittäisten maiden kyvystä itse tehdä merkittäviä parannuksia,

- E. katsoo, ettei Serbia ja Montenegron liittovaltio, joka luotiin EU:n aloitteesta edistämään demokraattista prosessia ja taloudellisten uudistusten prosessia sekä vauhdittamaan sen yhdentymistä EU:iin, tällä hetkellä täytä odotuksia,
- F. ottaa huomioon, että demokraattisen Kosovon perustamisen paitsi etniselle enemmistölle myös kaikille alueella asuville etnisille ryhmille on oltava Euroopan unionin toiminnan tavoite, ja katsoo, että tämänhetkisen ja tulevan avustuksen on oltava näiden periaatteiden mukaista; katsoo, että ponnistelujen tulokset eivät ole tyydyttäviä; katsoo, että myös Kosovon tilanne ja serbiyhteisön sekä muiden ei-albanialaisten yhteisöjen jäljellä olevien jäsenten turvallisuuden puute, erityisesti etnisten väkivaltaisuuksien puhjettua maaliskuussa 2004, vaikuttaa kielteisesti Serbian tilanteeseen,
- G. ottaa huomioon, että YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmaa serbipakolaisten ja muiden pakolaisten paluusta koteihinsa Kosovoon ei vielä noudateta,
- H. katsoo, että maan sisäisten pakolaisten suuret määrät Serbiassa ja Kroatiaassa merkitsevät taloudellista lisätaakkaa näille maille,
- I. ottaa huomioon, että valtiota muistuttavat järjestelmät ja niiden määrittämätön asema lisäävät alueen epävakautta,
- J. ottaa huomioon, että Daytonin sopimukseen perustuvat nykyiset institutionaaliset puitteet heikentävät Bosnia ja Hertsegovinan elinkykyä ja estävät sitä osallistumasta Euroopan unionin integraatioprosessiin,
- K. ottaa huomioon, että entisessä Jugoslavian tasavallassa Makedoniassa 7. marraskuuta järjestetyn kansanäänestyksen epäonnistuminen antoi mahdollisuuden koko Ohridin sopimuksen täytäntöönpanolle ja vauhditti maan lähentymistä Euroopan unioniin,
- L. katsoo, että Kroatian kanssa aloitettavia liittymisneuvotteluja olisi pidettävä kaikille alueen maille lähetettynä myönteisenä merkkinä niiden eurooppalaisista mahdollisuuksista,
- 1. korostaa, että joulukuussa 2003 hyväksytyn Euroopan turvallisuusstrategian mukaisesti Länsi-Balkan on EU:lle aivan ensisijainen alue ja että alueen tulevaisuus tuo varmasti mukanaan yhdentymisen Eurooppaan, mutta tämä tulevaisuus riippuu hyvin suurella määrällä alueen maista itsestään;
- 2. huomauttaa, että poliittinen sitoutuminen Euroopan yhdentymiseen ja tieto sen teknisistä mekanismeista ovat tärkeitä osatekijöitä, mutta tähän liittyviä instituutioita, erityisesti valittuja elimiä (alueen maissa), on tarpeen vahvistaa ja tiedostaa, että tämä tulee edellyttämään merkittäviä taloudellisten resurssien lisäyksiä;

3. ilmaisee olevansa vakavasti huolissaan alueen taloudellisesta ja sosiaalisesta tilanteesta; korostaa, että vastauksen löytyminen tähän ratkaisevaan kysymykseen on eräs avaintekijöistä maiden kestävä kehityksen kannalta; kehottaa hallituksia ja Euroopan unionia ottamaan sosiaalisen ja taloudellisen kehityksen ensisijaiseksi tavoitteekseen;
4. muistuttaa, että heinäkuussa 2002 pidetyssä Bosnia ja Hertsegovinan, Kroatian ja Serbia ja Montenegron valtionpäämiesten välisessä huippukokouksessa hyväksyttiin yhteinen julkilausuma Daytonin sopimuksen täytäntöönpanosta, rajojen muuttamattomuuden puolustamisesta, pakolaisten kotiinpaluun edistämisestä sekä yhteistyöstä Euroopan yhdentymistä koskevissa asioissa;
5. panee tyytyväisenä merkille 15. marraskuuta 2004 vähemmistöjen suojelusta tehdyn Kroatian ja Serbia ja Montenegron valtioliiton kahdenvälisen sopimuksen, jossa ilmaistaan osapuolten halu tunnustaa kansalliset vähemmistöt yhteiskunnan rikastuttajina;

Bosnia ja Hertsegovina

6. panee merkille, että keskeiset poliittiset ongelmat ovat edelleen ratkaisematta yhdeksän vuotta Daytonin sopimuksen allekirjoittamisen jälkeen, että maa on syvästi jakautunut ja sen poliittinen vakaus horjuu; katsoo, että alueella tarvitaan kipeästi uusia poliittisia aloitteita, jotka perustuvat alueen kolmen eri kansan alhaalta ylöspäin suuntautuvaan osallistumiseen sekä näiden kestävään ja rauhanomaiseen yhteiseloon naapureina;
7. kiinnittää huomiota seuraaviin ensisijaisiin tavoitteisiin, joita ei ole vielä saavutettu: täysimittainen yhteistyö ICTY:n kanssa, turvallisuuskysymykset, yhteiskunnan rakenteiden kehittäminen, infrastruktuurit ja energia; pitää myönteisenä EU:n tekemää päätöstä ottaa SFORilta vastuulle Naton johtamat rauhanturvaoperaatiot, jonka mandaatti päättyi 2. joulukuuta 2004, ja korostaa tässä suhteessa tämän EU:n tähän asti laajamittaisimman sotilaallisen operaation valtavaa merkitystä, sillä se tekee EU:n läsnäolosta erittäin näkyvän Bosniassa; panee merkille, että näin EU:sta tulee tärkein kansainvälinen toimija Bosniassa, jolla ei ole käytössään ainoastaan sotilaallisia välineitä, vaan myös siviilisektorin välineitä, kuten avunanto, kauppa ja poliittinen vuoropuhelu; nostaa esille Bosnia ja Hertsegovinan jotkin ristiriitaiset poliittiset voimat, jotka tukevat avoimesti Euroopan integraatiokehitystä, mutta jarruttavat välttämättömiä uudistuksia, joita toimintakykyinen valtio tarvitsee;
8. panee tyytyväisenä merkille, että EU on valmis ottamaan aiempaa enemmän vastuuta Bosnia ja Hertsegovinan vakaudesta; panee merkille, että Euroopan unionin merkittävin sotilasoperaatio EU-joukot (EUFOR) täydentää EU:n poliisioperaatiota Bosnia ja Hertsegovinassa; tämän vuoksi korostaa, että Naton johtaman SFOR- rauhanturvaoperaation siirtyminen unionille joulukuussa 2004 merkitsee suurta edistysmahdollisuutta 10 vuotta Daytonin sopimuksen tekemisen jälkeen; panee merkille sekä sotilas- että poliisitoimien mukaan ottamisen; kehottaa neuvostoa varmistamaan mahdollisimman kattavan koordinoinnin lukuisten toimijoiden välillä ja takaamaan, että Euroopan parlamentille tiedotetaan toiminnasta ja sille annetaan tarkkoja tietoja etenkin EU-joukkoja koskevista toimista;

9. pitää myönteisenä hiljattain perustetun Bosnia ja Hertsegovinan hallituksen Euroopan yhdentymisestä vastaavan osaston tekemää työtä; antaa tunnustusta tapahtuneelle myönteiselle kehitykselle; toteaa jälleen, kuinka tärkeää viranomaisten on edelleen ponnistella uudistusprosessin edistämiseksi ja kääntää huomionsa ensisijaisiin asioihin kuten korruption ja järjestäytyneen rikollisuuden torjumiseen, vielä vapaina olevien sotarikollisten jäljittämiseen, syvässä lamassa olevan talouden hoitamiseen, hallinnon toiminnassa pitämisen kohtuuttoman korkeisiin kustannuksiin sekä hallinnollisen suorituskyvyn yleiseen puuttumiseen;
10. pitää valitettavana Yhdysvaltain tekemää päätöstä – joka tuli voimaan kesäkuussa 2003 – joka takaa Yhdysvaltain kansalaisille Bosniassa rankaisemattomuuden Haagin kansainvälisessä rikostuomioistuimessa ja jonka Bosnia ja Hertsegovinan parlamentti on ratifioinut;
11. kehottaa Bosnia ja Hertsegovinan viranomaisia, etenkin Republika Srpskan hallitusta, tekemään täysimittaista yhteistyötä ICTY:n kanssa sotarikoksista syytettyjen henkilöiden etsinnässä ja, mikäli näin tapahtuu, tukee tulevaisuudessa Bosnian kutsumista rauhankumppanuusohjelmaan; korostaa, että vakavin asia on edelleen sotarikollisten rankaisematta jättäminen sekä heidän luovuttamiseensa liittyvä ongelma, joka on esteenä sovinnon aikaansaamiselle ja kansojen välisen luottamuksen kehittymiselle; kehottaa Bosnia ja Hertsegovinan hallinnon kaikkien tasojen viranomaisia, kansalaisyhteiskuntaa, ortodoksikirkkoa sekä kaikkia muita asianomaisia toimijoita tekemään voitavansa Karadzicin ja Mladicin saattamiseksi tuomioistuimen eteen; panee tyytyväisenä merkille Republika Srpskan poliisin hiljattain toteuttaman kahdeksan henkilön pidätyksen paikallisista sotarikoksista ja neuvoston päätöksen jäädyttää aikaisempaa useamman sotarikoksista syytetyn henkilön varat;
12. on tietoinen siitä, että korkean edustajan toimistoa (OHR) tarvitaan yhä Bosnia ja Hertsegovinassa; pyytää, että sen toiminnan ja päätösten suhteen noudatetaan suurempaa avoimuutta ja ne alistetaan aikaisempaa suuremmassa määrin (Euroopan parlamentin) parlamentaariseen valvontaan, etenkin kun on kyse Bosnia ja Hertsegovinan omien viranomaisten vastuulle asteittain siirrettävästä toiminnasta;
13. on syvästi huolissaan YK:n ympäristöohjelman tiedemiesten tekemästä löydöstä, jonka mukaan Bosnia ja Hertsegovinan joistakin osista otetuissa vesi- ja maanäytteissä oli köyhdytettyä uraania; ilmaisee huolensa siitä, että alueella ei ole ryhdytty YK:n ympäristöohjelman suositteluihin toimiin saastuneiden alueiden puhdistamiseksi;
14. panee tyytyväisenä merkille Bosnia ja Hertsegovinan, Kroatian, entisen Jugoslavian tasavallan Makedonian ja Serbia ja Montenegron sähkögeneraattorien yhdistämisen uudelleen Länsi-Euroopan sähkönjakelun verkkojärjestelmään (UCTE), jonka toiminta alueella keskeytyi vuonna 1991; uskoo, että aikaisemmin federaatioon ja Republika Srpskaan jakautuneiden osien yhdistyminen uudelleen Bosnian markkinoiksi vauhdittaa Bosnian talouselämän elpymistä;

Serbia ja Montenegro

15. huomauttaa, että seuraavat kaksi vuotta tulevat olemaan ratkaisevia Serbia ja Montenegron välisen valtioliiton kannalta, sillä kummankin kannalta tyydyttävän ratkaisun löytäminen on avaintekijä koko alueen vakaudelle; toistaa, että Euroopan unionin olisi oltava valmis avustamaan Serbia ja Montenegroa kestävän järjestelyn laatimisessa, mutta omaksuttava puolueeton asenne siihen, miten maiden väliset suhteet toteutetaan;
16. pahoittelee, että Serbia ja Montenegron yhteistyö ICTY:n kanssa on edelleen puutteellista ja kehottaa viranomaisia edelleen jatkamaan sotilas- ja poliisiuudistusta sekä keskittymään erityisesti salaisen poliisin toimintaan;
17. muistuttaa Serbia ja Montenegron hallitusta, että perusoikeuksien ja -vapauksien kunnioittaminen, etnisten ja kansallisten vähemmistöjen oikeudet mukaan lukien, kuuluu Kööpenhaminan kriteereihin ja että tämä on ennakkoehto vakautus- ja assosiaatioprosessin jatkamiselle, joka saattaa mahdollisesti johtaa EU-jäsenyyteen;
18. tunnustaa, että Kosovon asemasta tehtävillä päätöksillä tulee olemaan poliittisia vaikutuksia Serbiaan, ja näin ollen kehottaa Belgradia ja Pristinaa osallistumaan yhteistyöhengessä käytävään vuoropuheluun ja löytämään Kosovon tulevaisuutta koskevan rakentavan ratkaisun;
19. kehottaa komissiota jouduttamaan ja saattamaan päätökseen toteutettavuustutkimuksensa, jotta päästään mahdollisimman pikaisesti käynnistämään neuvottelut Euroopan unionin kanssa tehtävästä vakautus- ja assosiaatiosopimuksesta;
20. panee merkille hiljattain (23. lokakuuta) järjestettyjen vaalien tuloksen, mutta pitää valitettavana alhaista äänestysprosenttia ja Kosovon serbivähemmistön massaboikottia sekä sitä, että tämä tuo esiin ne syvät erimielisyydet, jotka yhä erottavat alueen asukkaita toisistaan;
21. on tietoinen siitä, että vuoden 2005 puolivälissä suoritetaan standardien täytäntöönpanon arviointi, minkä perusteella päätetään mahdollisuudesta aloittaa Kosovon tulevaa asemaa koskevat keskustelut;
22. korostaa kuitenkin, että Kosovon viranomaisten on syytä toteuttaa ratkaisevia toimia Kosovon kaikkien kansalaisten turvallisuuden lisäämiseksi;
23. tunnustaa SAP-prosessin seurantamekanismin (STM) tärkeyden keinona tukea Kosovoa sen toteuttaessa yhteensopivuutta EU:n kanssa edistäviä rakennemuutoksia;
24. kiinnittää huomiota siihen, että yli viisi vuotta konfliktin jälkeen lähes 3 500 kosovolaisen kohtalosta ei ole tietoa; kehottaa Serbian hallitusta tekemään aktiivista yhteistyötä kateissa olevia henkilöitä koskevien tietojen hankkimiseksi; kehottaa Kosovon viranomaisia lisäksi hankkimaan tietoa 500:sta edelleen kateissa olevasta Kosovon serbistä;

25. kehottaa Kosovon viranomaisia kunnioittamaan serbiyhteisön oikeuksia, helpottamaan serbipakolaisten paluuta, noudattamaan YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmaa 1244 ja torjumaan järjestäytyntä rikollisuutta ja huumekauppaa entistä tarmokkaammin;

Albania

26. on huolestunut siitä, että Albanian poliittinen ilmapiiri on ongelmallinen ja että hallituspuolueen sisäiset jännitteet ovat johtaneet puolueen jakautumiseen; tuomitsee Albanian hallituksen kyvyttömyyden toimia tehokkaasti; odottaa, että kaikki poliittiset puolueet toteuttavat käytännön toimia poliittisen ilmapiirin kohentamiseksi;
27. korostaa Albanian hallinnollisen toimintakyvyn parantamisen sekä viranomaisten mielivaltaisten toimien torjunnan tärkeyttä; suosittelee tehostettuja toimia tarvittavien keinojen löytämiseksi korruption, järjestäytyneen rikollisuuden, ihmiskaupan, ase- ja huumekaupan torjuntaan sekä sellaisiin parannuksiin, joilla pyritään saavuttamaan riippumaton ja tehokas oikeusjärjestelmä, etenkin toimintakykyisen oikeuslaitoksen kehittämiseen hallinnon alalla;
28. tunnustaa, että kun otetaan huomioon Albanian rooli järjestäytyneen rikollisuuden torjumisessa, Albanialla on avainasema alueen vakauttamisessa;
29. on tietoinen siitä, että taloudellisen sektorin kehittämisessä (esimerkkinä mainittakoon, että neljäsosa väestöstä elää köyhyysrajan alapuolella), korruption torjumisessa ja avoimuuden lisäämisessä on vielä paljon tehtävää; kiinnittää huomiota koulutusalan vaikeaan tilanteeseen, etenkin yhtäläisten koulutusmahdollisuuksien takaamiseen lapsille kiireesti koko maassa;
30. kehottaa Albanian hallitusta ja viranomaisia kunnioittamaan kreikkalaisvähemmistön oikeuksia ja huomauttaa, että vakautus- ja assosiaatiosopimusta koskevien neuvottelujen edistyminen ja Albanian eurooppalainen tulevaisuus ovat läheisessä yhteydessä ihmisoikeuksien ja vähemmistöjen oikeuksien kunnioittamiseen;

Entinen Jugoslavian tasavalta Makedonia

31. katsoo, että entisen Jugoslavian tasavallan Makedonian täysimittainen osallistuminen Euroopan integraatioprosessiin on hyödyksi sekä maalle itselleen että koko alueelle;
32. pitää myönteisenä hallituksen toteuttamia ponnisteluja hajauttamista koskevien uudistusten toimeenpanemiseksi osana Ohridissa vuonna 2001 allekirjoitettua puitesopimusta; panee tyytyväisenä merkille marraskuussa 2004 järjestetyn kansanäänestyksen tuloksen, joka osoitti, että maan suuntautuminen Euroopan unioniin saa tukea ja luo ehtoja lisä uudistuksille; korostaa, että entisen Jugoslavian tasavallan Makedonian hajauttamisponnisteluja olisi tuettava asianmukaisesti Euroopan unionin tukiohjelmista, joita olisi "hajautettava" edelleen kansallisten ja paikallisviranomaisten asiantuntemuksen saamiseksi käyttöön;

33. katsoo, että aluejaon toteutettavuutta koskevan kansanäänestyksen epäonnistuminen pohjustaa kahden suurimman etnisen ryhmän välistä sovintoa Ohridin sopimuksen mukaisesti, ja entisestä Jugoslavian tasavallasta Makedoniasta voi näin tulla rauhanomaisen rinnakkaiselon malli ja se voi lisätä koko alueen vakautta;
34. pyytää komissiota sisällyttämään maiden toimielimet suoraan EU-avustusten varainhoidon hallintojärjestelmään CARDS-ohjelmassa esitetyllä tavalla;

Kroatia

35. pitää myönteisenä 18. kesäkuuta 2004 tehtyä päätöstä¹ myöntää Kroatialle ehdokasvaltion asema;
36. ilmaisee tyytyväisyytensä lähestyvistä liittymisneuvotteluista, joiden aloittaminen Kroatian kanssa perustuu maan omien ansioiden periaatteeseen;
37. pyytää Kroatian hallitusta jatkamaan vuoropuheluaan kaikkien naapurimaiden kanssa ja tekemään täysitehoisempaa yhteistyötä ICTY:n kanssa;
38. kehottaa Kroatiaa ratkaisemaan jäljellä olevat rajakiistat Slovenian kanssa käytävällä vuoropuhelulla, välttämään yksipuolisia toimia, joiden tarkoituksena on vahingoittaa Slovenian ja Kroatian välistä rajaa ja vaikuttaa rajalinjaan ilman toisen suostumusta ja panemaan täytäntöön entisen Jugoslavian (nykyään Serbia ja Montenegro) kanssa tekemänsä sopimuksen, joka koskee Prevlakan niemimaata ja häiriötöntä laivaliikennettä Kotorin lahdelle (Boka Kotorska), ja tekemään kaiken voitavansa edistääkseen ja helpottaakseen pakolaisten paluuta;
39. panee merkille Kroatian pääministerin Sanaderin Belgradiin marraskuussa 2004 tekemän vierailun, joka oli ensimmäinen virallinen vierailu entisen Jugoslavian hajoamisen jälkeen; panee merkille, että pääministeri Sanader ja Serbia ja Montenegron presidentti Marovic allekirjoittivat sopimukset, jotka koskevat kansallisia vähemmistöjä ja teknistä ja tieteellistä yhteistyötä, ja että he olivat yhtä mieltä siitä, että sekä Kroatian että Serbia ja Montenegron tulevaisuuteen on kuuluttava Euroopan unionin jäsenyys;
40. kehottaa viranomaisia ryhtymään merkittäviin toimiin pakolaisten paluun helpottamiseksi ja takaamaan oikeudenmukaiset ja tehokkaat sota-oikeudenkäynnit kotimaassa;

Yleisiä huomautuksia

41. kehottaa sovittamaan alueella toteutettavat kansainväliset toimet paremmin yhteen; huomauttaa, että koska alueella on lukuisia toimijoita, on tarpeen määritellä/jakaa toimivaltuudet niiden välillä; kiinnittää erityistä huomiota tarpeeseen tehdä selkeä vastuiden/toimivaltuuksien jako Euroopan jälleenrakennusviraston ja Euroopan komission alueella toimivien "hajautettujen" edustustojen välillä;

---

¹ Ks. neuvoston päätelmät, 17.–18. kesäkuuta 2004 (10679/2/04 REV 2).

42. kehottaa määrittelemään EU:n Balkania lähivuosina koskevan strategian paremmin ja pyytää, erityisesti pitäen silmällä neuvottelujen aloittamista Kroatian kanssa, että EU olisi erityisen tarkka sen suhteen, millaisen viestin se välittää muille Kaakkois-Euroopan maille;
43. huomauttaa, että Länsi-Balkanin SAP-prosessi muodostaa olennaisen kehyksen näiden maiden etenemiselle kohti EU-jäsenyyttä;
44. huomauttaa, että vakautus- ja assosiaatioprosessin (SAP) sekä vakautus- ja assosiaatiosopimuksen (SAA) rooleja olisi vahvistettava ja että EU:n olisi tarjottava selkeä, asteittainen yhdentymistä koskeva toimintasuunnitelma;
45. kehottaa neuvostoa ja komissiota ryhtymään kiireisiin toimiin rajatarkastusyhteistyön vahvistamisessa osana oikeus- ja sisäasioiden laajennettua strategiaa alueella, koska alueella on lähestyttävä koko yhteiskuntaa, erityisesti mielipiteen muodostajia, pohjustettaessa alueen valmiutta liittyä Euroopan unioniin; strategiaan olisi sisällyttävä komission tutkimus viisumivaatimusten asteittaisen vähentämisen vaikutuksista alueen maissa ja tutkimuksen johtopäätökset olisi esiteltävä vuoden 2005 loppuun mennessä; tutkimuksessa olisi tarkasteltava etenkin opiskelijoiden, kansalaisjärjestöjen edustajien sekä poliittisten laitosten edustajien liikkumisen helpottamista;
46. korostaa, että alueen maat voivat tehdä paljon auttaakseen itseään edistymään edelleen tiellä kohti yhdentymistä EU:iin täyttämällä seuraavat ehdot:
  - yhteistyö ICTY:n kanssa
  - tehokkaiden menettelyjen täytäntöönpano pakolaisten ja asuinseudultaan siirtymään joutuneiden henkilöiden hyväksi
  - ihmisoikeuksien ja vähemmistöjen oikeuksien kunnioittaminen
  - korruptiota, järjestäytyntä rikollisuutta, ihmiskauppaa sekä ase- ja huumekauppaa torjuvien aktiivisten politiikkojen täytäntöönpano;
47. EU:n politiikan päätavoitteisiin olisi sisällytettävä EU:n avustusten täytäntöönpanoa ja hallinnointia koskevien velvollisuuksien järjestelmällinen ja lisääntyvä siirtäminen siten, että vahvistetaan paikallisten ja kansallisten viranomaisten asemaa ja lisätään kansalaisyhteiskunnan ja demokraattisten voimien osallistumista siinä määrin kun mailla on tarvittavat toimintavalmiudet;
48. kehottaa kaikkia alueen maita työskentelemään yhdessä alueen perusrakenteiden yhteensovittamiseksi, sillä tällä sektorilla tapahtuva kehitys on olennaista, mikäli alueen halutaan yhdentyvän taloudellisesti;
49. pahoittelee sitä, että alueella olevien maiden ulkopuolelta tulleiden sekä sisäisten pakolaisten paluun toteuttaminen on vielä kesken;
50. on edelleen vakavasti huolissaan nuorison lähtemisestä alueelta, aivovuodosta ja köyhyyden ja työttömyyden määrästä, jotka eivät ole vailla keskinäistä yhteyttä;

51. panee merkille, että Balkanin miinakentät ovat edelleen merkittävä este Kaakkois-Euroopan alueiden kehitykselle ja yhdentymiselle ja että vaikka paljon työtä on menestyksellisesti tehty viime vuosien aikana, EU:n miinoja koskevaan strategiaan liittyviä toimia alueen maissa on jatkettava, jotta voidaan saavuttaa Ottawan yleissopimuksen tavoite julistaa tietyt alueet miinattomiksi vuoteen 2010 mennessä;
52. katsoo, että aidon kansalaisyhteiskunnan kehittäminen ja tukeminen muodostavat välttämättömän tekijän, joka varmasti vahvistaa demokraattisia instituutioita ja pohjustaa osapuolten välisen täyden sovinnon syntymistä;
53. vaatii komissiota esittelemään konkreettisen hankkeen sellaisen alueen luomiseksi, jolla olisi helpotettu liikkumisvapaus naapurialueiden välillä, mikä tehostaisi rajat ylittävän ja alueellisen yhteistyön kehitystä;
54. vaatii komissiota edistämään ja tukemaan ystävyysohjelmien laatimista kunnallistasolla ja tukemaan kaikkia toimia, joilla helpotetaan eri toimijoiden välisen verkoston syntymistä Euroopan unioniin ja vakautus- ja assosiaatioprosessiin kuuluvissa maissa;
55. kehottaa kaikkia asianomaisia poliittisia toimijoita käynnistämään välittömästi keskustelut Kosovon asemasta ja odottaa mielenkiinnolla näiden keskustelujen perusteella aikaansaatavaa rakentavaa tulosta;
56. vaatii Länsi-Balkanin valtioita hyväksymään ja panemaan täytäntöön asevientä koskevat Euroopan unionin menettelysäännöt;
57. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle, komissiolle, jäsenvaltioiden ja ehdokasmaiden hallituksille ja parlamenteille, kaikille alueen hallituksille ja parlamenteille, EU:n vakaussopimuksen koordinaattorille, alueella toimiville EU:n erityisedustajille, YK:n erityisedustajalle Kosovossa (UNMIK), Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestölle ja Euroopan neuvostolle.